

[SÉBASTIEN CHIÈZE] (MADRID)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
20 JUNI 1673
6902

Antwoord op Huygens' brief van 30 mei 1673 (6901) en vervolg op Chièzes brief van 7 juni 1673 (6901A).
Samenvatting: Chièze dankt Huygens voor zijn medeleven. Hij heeft over de Salinas naar Zaragoza geschreven. Hij beklagt zich andermaal over gebrek aan steun uit de Republiek.

Door Huygens ontvangen op 7 juli 1673. Chièze schreef opnieuw op 5 juli 1673 (6903A) en 19 juli 1673 (6906). Pas op deze laatste brief volgde Huygens' antwoord van 11 augustus 1673 (6910).

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34: brief (dubbelvel, 15x21cm, abcd | -; autograaf).

Vroegere uitgaven: Worp 6, nr. 6902, p. 328: samenvatting.

— Rasch 2007, nr. 6902, pp. 1147-1151: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Gaspar de Bracamonte y Gusman (graaf van Peñeranda); Philippina Doublet; Geertruida Huygens; Karel II (koning van Spanje); Leopold I van Oostenrijk; Marguërite-Isabelle de Mérode (gravin van Isenghien); Maria Anna van Oostenrijk; Pedro Portocarrero y Aragón (graaf van Medellin); Francisco Salinas; Gaspar de Teves y Tello de Guzmán (markies van La Fuente); Willem III; Van Zon; Juan Domingo de Zúñiga y Fonseca (graaf van Monterrey).

Plaatsen: Holland; Indië; Panama; Zaragoza.

Titel: *De musicâ* (Salinas 1577).

Glossarium: air (lied).

Transcriptie

¹Madrid, le 20 Juin 1673.

Je vous rens très-humbles graces, Monsieur, à la part que vous me tesmoignez prendre à la perte que j'ay fait de mes deux plus proches parens. Il faut se résigner à la volonté de Dieu et prendre les consolations qu'il nous laisse. Ce n'en sera pas une petite pour moy si Madame de Saint-Anelant revoit le jour. Je n'ose pas me resjouir encor de l'effort qu'a fait la nature à la levée du premier appareil, de crainte qu'elle ne reste endormie comme l'année passée, lorsqu'on achèvera d'oster le bandage. Elle mérite en récompense de la patience qu'elle a eue non seulement de recouvrer la veue, *per quel puoco de vita che gl'avanza*, mais encor de rajeunir, affin que cette illustre Dame soit à ses petit filz un exemple vivant de vertu, comme elle l'a esté dans le dernier accident de résignation à la volonté divine. Je me resjouys de ce qu'il semble | b | que le bon Dieu prend soin de réparer les pertes de la famille par cette belle créature, *recién nacida*.

J'avois bien creu que van Van Zon iroit faire auprès de vous une pitoyable figure, et *jure succensus*, de quoy son premier soin n'a pas esté *el rescate del cautivo Salinas*. J'ay encor escrit à mon amy de Sarragoce, mon unique recours pour une seconde recherche, et cependant, si le Comte de Peñeranda, mon bon amy, l'a dans sa bibliothèque, je me prometz de le luy desrober.

J'ai perdu le meilleur amy de tous, et le plus utile à Son Altesse, c'est à dire mon commissaire, le pauvre Marquis de la Fuente, mort depuis six jours. Cet accident me desconcerte d'autant plus que par sa qualité de conseiller en la *Camara de Indias*. Je m'estois tousjours confié qu'il surmonteroit les embarras ordinaires des payemens, comme il avoit tasché de faire peu | c | de jours avant que de s'aliter. En effect, la Reyne, par son insinuation avoit donné ordre au Président des Indes de me dépêcher, mais quelque sollicitation que je face, ce dépêche ne s'expédie point, et *susurrari audeo* que les Galions ont moins porté d'argent que des comptes et cahiers de frais, tant pour l'entretien de la flote que pour la reprise de Panama, qu'on prend des grans engagemens avec l'Empereur, pour l'interest de la cause commune, et principalement pour la conservation de la Hollande, où Monsieur le Prince est plus interessé que personne. Toutes parolles de meschant augure pour le payement des 70 mille Patagons.

1. Ontvangstnotitie: <R 7 Julii 1673.>.

L'ordre pour le surceoy du procez de la Comtesse d'Isenghien part aujourd'huy, malgré *las roncas que a hechado Doña Comtesa*, du sort qu'on luy fait par delà. Elle prétendant de son costé, faute d'accomplissement de |d| la part de Son Altesse, faite annuler la transaction dont Son Altesse demande rélieff, et par laquelle cette dame suppose avoir renoncé à de grans droitz et quitté de grandes sommes. Quoyqu'il en soit, ce n'est pas sans grand effort et beaucoup de contredisans, que ledit surceoy a esté obtenu, et je doute si une autre fois, et dans une autre conjoincture, nous pourrons faire proroger ledit ordre. Le meilleur, à mon avis, seroit de proffitter par delà du tems présent et d'accommoder.

Je ne sçay aussy pourquoy Son Altesse n'a pas fait faire des instances auprès du Comte de Monterey pour la liquidation des sommes que le Roy luy doit, dont je ne cesse d'escire depuis plus d'un an. Cella me mettroit en droit de faire du bruit icy, où l'on me dira maintenant que la Reyne n'a peu faire autre chose que de donner comme elle avoit fait des ordres pressans pour ladite liquidation, et que c'estoit à Son Altesse d'en solliciter l'exécution.

Voicy encor un air Punique, attendant les Lybiques qu'on m'a promis pour l'ordinaire prochain.

Vertaling

Madrid, 20 juni 1673.

Ik dank u nederig, mijnheer, voor de deelneming die u mij betuigt bij het door mij geleden verlies van mijn twee naaste verwanten. Men moet berusten in Gods wil en de troost aanvaarden die Hij ons biedt. Het zal voor mij geen geringe troost zijn wanneer mevrouw [Geertruida Huygens, vrouwe] van Sint-Annaland weer zal kunnen zien. Ik durf mij nog niet te verheugen over de kracht die de natuur haar heeft gegeven bij het wegnemen van het eerste gereedschap, uit vrees dat zij slapende zal blijven, zoals vorig jaar, wanneer men ertoe over zal gaan het verband te verwijderen. Zij verdient als beloning voor het door haar betrachtte geduld niet slechts het herwinnen van het gezichtsvermogen ¹voor de korte levenstijd die zij nog voor zich heeft,¹ maar ook weer te verjongen, zodat deze doorluchtige dame voor haar kleinkinderen een levend toonbeeld van deugd kan zijn, zoals zij was in het laatste geval van onderwerping aan de goddelijke wil. Ik verheug mij erover dat het erop lijkt dat de goede God ervoor zorgt de verliezen van de familie te herstellen door dit mooie ²schepsel, ¹onlangs geboren.¹

Ik had wel gedacht dat Van Zon bij u een jammerlijk figuur zou slaan, en u bent terecht aangebrand over dat zijn eerste zorg niet ¹het loskopen van de in beslag genomen ³Salinas¹ is geweest. Ik heb weer geschreven aan mijn ⁴vriend in Zaragoza, mijn enige toeverlaat in een tweede zoekpartij, en ondertussen heb ik mijzelf beloofd dat, als mijn goede vriend de ⁵graaf van Peñeranda hem in zijn bibliotheek heeft, ik hem die zal ontfutselen.

Ik heb de beste aller vrienden en de meest nuttige voor Zijne ⁶Hoogheid verloren, te weten mijn arme zaakgelastigde, de ⁷markies van La Fuente, die zes dagen geleden is gestorven. Dit ongeluk treft mij des te meer vanwege zijn kwaliteit als raadsheer in de ¹Kamer van de Indiën.¹ Ik was er altijd van overtuigd dat hij de alledaagse moeilijkheden betreffende de betaling zou overwinnen, zoals hij had geprobeerd te doen kort voor hij het bed moest houden. Inderdaad had de ⁸koningin aan de ⁹voorzitter van de [Raad van de] Indiën opdracht gegeven mij een bericht te zenden, maar welke aandrang ik ook uitoefen, dat bericht wordt maar niet verzonden. ¹Ik durf te fluisteren¹ dat de galjoenen minder zilver hebben gebracht dan de rekeningen en de kosten belopen, zowel voor het onderhoud van de vloot als voor de herovering van Panama, en men gaat zware verplichtingen aan jegens de ¹⁰keizer, in het belang van de gemeenschappelijke zaak, en voornamelijk voor

2. Philippina Doublet.

3. Francisco Salinas, *De musicâ libri VII* (Salamanca 1577).

4. Zeker François Favre (Francisco Fabro de Bremundans), de secretaris van Johan Joseph van Oostenrijk.

5. Gaspar de Bracamonte y Gusmanm graaf van Peñeranda.

6. Willem III.

7. Gaspar de Teves y Tello de Guzmán, markies van La Fuente.

8. Maria Anna van Oostenrijk.

9. Pedro Portocarrero y Aragón, graaf van Medellin.

10. Leopold I van Oostenrijk.

het behoud van Holland, waarin ¹¹mijnheer de prins meer is geïnteresseerd dan wie dan ook. Al deze woorden zijn een slecht voorteken voor de betaling van 70.000 ¹²patacons.

De opdracht tot de opschorting van het proces van de ¹³gravin van Isengien gaat vandaag uit, ondanks ¹⁴de schade die mevrouw de gravin heeft geleden, ¹⁵vanwege het onrecht dat men haar aldaar aandoet. Zij is van haar kant van plan, bij gebrek aan vervulling [van haar wensen] door Zijne Hoogheid, de overeenkomst waarvan Zijne Hoogheid uitvoering verlangt, en volgens welke deze dame wordt verondersteld afstand te doen van belangrijke rechten en grote bedragen op te geven, ongeldig te laten verklaren. Hoe het ook zij, genoemde opschorting is niet zonder grote inspanning en veel verweerschriften verkregen, en ik twijfel eraan of wij een volgende keer, en onder andere omstandigheden, de genoemde opdracht zullen kunnen laten verlengen. Het beste zou het mijns inziens zijn bij u van de huidige situatie profijt te trekken en een schikking te treffen.

Ik weet ook niet waarom Zijne Hoogheid geen stappen heeft ondernomen bij de ¹⁶graaf van Monterrey inzake de betaling van de bedragen die de ¹⁷koning hem schuldig is, en waarover ik al meer dan een jaar onophoudelijk schrijf. Dat zou mij het recht geven het een en ander te ondernemen, terwijl men mij anders zal zeggen dat de koningin weinig anders heeft kunnen doen dan, zoals zij heeft gedaan, dringende opdrachten tot genoemde voldoening geven, en dat het aan Zijne Hoogheid is de uitvoering daarvan te eisen.

Hierbij nog een Punisch lied, in afwachting van de Libische liederen die men mij voor de volgende post heeft toegezegd.

11. Willem III?

12. Een patacon of patagon is 48 stuivers of *f* 2:8, zodat 70.000 patagons gelijk is aan *f* 161.000.

13. Marguërite-Isabelle de Mérode, gravin van Isenghien.

14. Juan Domingo de Zúñiga y Fonseca.

15. Karel II van Spanje.